

Ravansaari

Viipurin saaristoon kuuluva Ravansaari tunnetaan merenkulun, kansansivistystyön ja taistelujen saarena. Aikanaan Uuras-Ravansaari oli Pohjoismaiden suurin puutavaran vientisatama.

Sijainti

Ravansaari sijaitsee Viipurinlahdella noin 12 kilometriä Viipurista, Saari kuului ennen sotia osana Viipurin kaupunkiin. Uuras-Ravansaari oli Pohjoismaiden suurin puutavaran vientisatama.

Ravansaari lähisaarineen, osa Viipurin ja Viipurinlahden historiaa

Jo 1600-luvun puolimaissa Ravansaari oli ulkomaankaupan merkittävä alue. Myös kansansivistystyömme historiassa sillä on tärkeä asema: oma koulu perustettiin saarelle vuonna 1857 eli ennen vuoden 1866 ns. kansakouluasetusta. Viimeksi tämä pinta-alaltaan pieni saari näytteli merkittävää osaa talvi- ja jatkosodan aikana.

Ravansaari on vuosisatoja seurannut läheltä Ruotsi-Suomen historian tapahtumia Viipurinlahdella. Jo Torkkeli Knuutinpoika vaelsi ristiretkillään sen ohi. Viipuria usein idästä uhanneet joukot ovat meritietä kulkiessaan kulkeneet Uuraansalmen läpi. "Viipurin kujanjuoksu", Ruotsin laivaston murtautuminen venäläisten sulkemasta Viipurinlahdesta heinäkuun 3. päivän 1790 tapahtui tätä tietä.

Ravansaari lähisaarineen oli ennen talvi- ja jatkosotaa vilkas ja nopeasti kehittyvä kokonaisuus. Saarilla oli lastaussatamien ja lautatarhojen lisäksi rannikkotyöstön ja ilmavoimien joukko-osastoja.

Tärkeä satamapaikka jo 1600-luvulla

Vuonna 1640 Ravansaari määrättiin Viipurin kaupungin ulkomaankaupan tärkeimmäksi varastointipaikaksi. Myöhempi kehitys painoi kuitenkin Ravansaaren nimen miltei unohduksiin Drangsundin/Trångsundin sekä Uuraan nimen ansiosta.. Vuonna 1804 määrättiin se osa Ravansaarta, jota ei käytetty puutavaran, suolan ym. kauppatavaran varastopaikkana, asetuksella yhdeksän nimeltä mainitun luotsin omistukseen ja heidän perheittensä asuinpaikaksi. Myös viereinen Kuurinsaari oli myöhemmin Venäjän tsaarin erillispäätöksellä luotseille luovutettu saari.

Vaiheikas vuosikymmen

Ravansaari oli 1850-luvulla monien tapahtumien keskellä. Krimin sodan aikana rannikoitamme kiertänyt englantilainen laivasto-osasto pommitti heinäkuussa 1855 Ravansaarta tuhojen jäädessä vähäisiksi. Tämän jälkeen linnoitettiin saaren pohjoispää samoin kuin osa lähisaaria osana Pietarin ulointa puolustusketjua. Seuraavana vuonna avattiin liikenteelle vastavalmistunut Saimaan kanava, joka vilkastutti suuresti saaren elämää.

Taas kului vuosi ja Ravansaari sai konttoristi Anton Gustaf Keldanin toimesta koulun samana vuonna kuin Uno Cygnaeus tekee senaatille esityksen suomalaisen kansanopetuksen järjestämiseksi. Koulu toimi vielä silloin kun Ravansaaren seutua evakuoitiin talvisodan taistelujen lähestyessä.

Saimaan kanava vilkastutti saaren elämää

Kanavan valmistuminen merkitsi suurta muutosta Uuras-Ravansaaren ja lähisaarten asukkaiden toimeentuloon. Lautatarhojen, lastausten ja satamien toiminta kasvoi ja kehittyi. Uuraan alueesta tuli Suomen suurin puutavaran vientisatama ja Ravansaari oli kauan tässä toiminnassa tärkeä osapuoli. Ehkäpä lähes puolet Ravansaaren rantaviivasta oli puutavaravarastoalueitten valtaamaa, laitureita, varastorakennuksia, lautatapuleita. Ravansaaren asukkaat olivat aikaisemmin harjoittaneet paljon kalastusta ja merenkulkua. Kerrotaan aikanaan ennen vientitoiminnan voimakasta kasvua lähes jokaisen ravansaarelaisen nuoren miehen tehneen osan `työpäiväänsä` merillä. Myöhemmin oli valtaelinkeino lastaustyö. Ravansaarelaisilla oli ennen omia aluksiakin.

Kaksi paloa

Kaksi suurta `luonnonmullistukseen` verrattavaa tapahtumaa ovat koetelleet Ravansaarta ja vaikuttaneet sen historiaan. Heinäkuun 5. päivänä 1920 alkoi lautatarhasta Kuurinsalmen puolelta tulipalo, joka tuhosi melkein kaikki Ravansaaren lautatarhat valtavana roihuna. Samanlaisen näytelmän näkivät ne suomalaiset sotilaat, jotka katkerina maaliskuun alkupäivinä 1940 puolustivat viimeisiä Suomen puolustuksen tukikohdista, Ravansaaren linnaketta. Silloin Ravansaaren lautatarhat nimittäin paloivat toisen kerran. Tällä kertaa ei ollut sammutusväkeä.

Merenkulkua - puutavaraa

Merenkulku ja puutavarantienraivaus oli kesäisin Ravansaaren ja lähisaarten elämää päivin ja öin. Ilman täyttivät yölläkin valtamerilaivojen merkkihuudot, lastausvinttureiden kitinä ja lastaajien huudot. Uuraan satama-alueella oli kymmeniä aluksia yhtä aikaa ja päivät olivat – ja joskus yötkin – vilkkaan työn aikaa.

Ravansaaren rukoushuoneyhdistys rakensi saarelle pienen puisen rukoushuoneen.

Oma osuuskauppa toimi Ravansaarella vuodesta 1903 vuoteen 1940. Uuraan suojeluskunnalla oli myös talonsa Ravansaarella.

Talvisodan kovat päivät

Talvisodassa vihollisen pyrkiessä yli Viipurinlahden olivat saariston saaret viimeinen este ennen rannikkoa. Siksi ne pyrittiin pitämään viimeiseen saakka. Ravansaarella lautatarhat paloivat, saaren keskustan tiheä omakotiasutus tuhoutui tulipaloissa ja tykkitulessa. Niin menivät kansakoulu, satamakonttori, rukoushuone, suojeluskuntatalo ja osuuskauppa sekä samoin lukuisat yksityistalot. Taisteluja käytiin lautatarhojen tulien loimussa ja helteessä. joista viimeiset keskittyivät pohjoispäässä olevalle korkeammalle linnakkeelle.

Suomalaisten joukkojen voima ei riittänyt pitämään Ravansaarta ja lähisaaria taisteluissa ylivoimaista vihollista vastaan. Saarten strateginen merkitys puolustustaistelussa oli keskeinen pyrittäessä estämään vihollisen pääsyä mantereelle. Ravansaari menetettiin 8.3.1940 ankarien taistelujen jälkeen muutamaa päivää ennen rauhan tuloa.

Jatkosota

Jatkosodassa saari vallattiin takaisin. Elämä saarella alkoi palautua entisenlaisiin uomiinsa. Osa taloista oli palanut jo talvisodassa, osa takaisin valtauksen yhteydessä ja kun sodassa oltiin, pääosa miehistä oli rintamalla. Saari menetettiin toisen kerran heinäkuussa 1944 katkerien taistelujen jälkeen.

Samoin kuin talvisodassa Viipurinlahden puolustustaisteluilla oli sodan lopputuloksen kannalta suuri strateginen merkitys. Vihollisen maihinnousut saaristomantereelle torjuttiin toistuvasti näin estäen venäläisten yritykset saartaa suomalaiset Viipurin pohjoispuolitse.

Sotien jälkeen

Saimaan kanavan vuokrauksen ja uudelleenrakentamisen yhteydessä Ravansaaren nimi tuli jälleen esiin. Saari vuokrattiin jälleenlastauspaikaksi, mutta tekninen kehitys ajoi tämän käyttötarkoituksen ohi. Saari toimi kanavan suomalaisen huoltohenkilökunnan tukikohteena, kunnes laitteistojen automatisointi teki tukikohdan tarpeettomaksi. Suomalaisten viranomaisten lopetettua toimintansa saarella ovat venäläiset hävittäneet ja polttaneet Ravansaaren jäljellä olevia rakenteita, vaikka saari on Suomen vuokraama alue.

Luonto on vallannut autioitten talojen pihat ja entiset kadut. Saarena se on tyhjänäkin luontonsa puolesta rehevä ja kaunis kuten ennen asuttuna ja täynnä toimintaa.

Ravansaari-kirjallisuutta

Ravansaariseuran julkaisuja:

Ravansaari ja sen läntiset naapurisaaret I v. 1967

Ravansaari ja sen läntiset naapurisaaret II v. 1982

Viipurinlahden saaristo "Siel kaik ol paremmin" . Eero ja Sini Paananen, 2006

Seuran lehti "Lyht'paalu"

Haparia Antti Nieminen

Muistu viel mielee... v. 1977

Muita julkaisuja:

Meren, kanavan ja laivojen Viipuri Erkki Riimala v. 1991

Talvisodan historia, osa 2 WSOY

Torjuntavoitto Viipurinlahdella Matti Koskimaa

Ravansaariseura ry, johtokunta

Saaren poltettuja taloja vuonna 2002

Ruokosuontien idylliä.